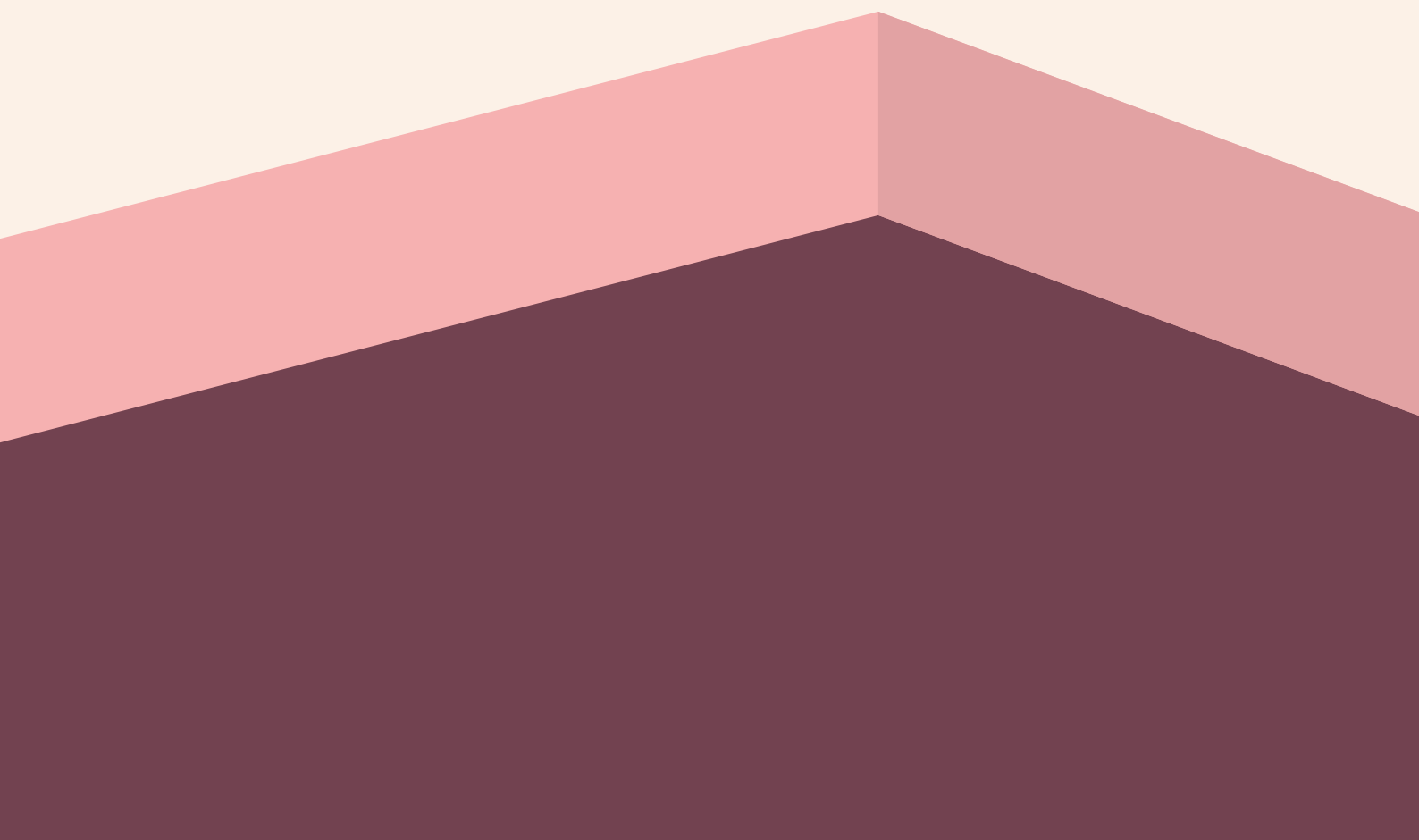

Bolags- stämmorapport 2024

Innehåll

	Sidan
Tillsammans blir vi starkare	5
Lång tradition av ägarstyrning	5
Årsstämman – ett tillfälle att påverka	6
Stämmosäsongen 2024	6
Röstning på årsstämmorna 2024.....	8
AAK	8
AddLife	9
AddTech	9
Alfa Laval	10
Assa Abloy	11
Atlas Copco	12
Bilia.....	12
Billerud	13
Boliden.....	14
Castellum	15
Dometic Group.....	15
Electrolux	16
Elekta.....	17
Embracer Group	17
Epiroc	18
EQT.....	19
Ericsson.....	20

Essity	21
Fabege	22
Fastighets AB Balder.....	22
Fortnox	23
Getinge	24
Handelsbanken	24
Hennes & Mauritz	25
Hexagon	26
Hexpol	27
Husqvarna	27
Investor	28
Kinnevik	29
Lifco	30
Nibe Industrier	31
Sagax	32
Sandvik	32
SCA	33
SEB	34
Sectra	35
Sinch	35
Skanska	36
SSAB	37
Swedbank	38
Swedish Orphan Biovitrum	39

Tele2	40
Telia Company	40
Thule Group	41
Trelleborg	42
Vitec Software Group	43
Volvo	43
Volvo Car	44

Tillsammans blir vi starkare

KPA Pension ägs till 60 procent av Folksam och till 40 procent av SKR. Ägandeskapet gör att vi delar många funktioner med Folksam, till exempel för kapitalförvaltning och hållbarhet. Fördelarna med en gemensam hållbarhetsorganisation är många. Förutom att vi jobbar mer effektivt blir vårt påverkansarbete starkare. På bolagsstämmorna representeras KPA Pension av medarbetare på vår koncerngemensamma avdelning Ansvarsfullt ägande.

Lång tradition av ägarstyrning

Ansvarsfull kapitalförvaltning är KPA Pensions strategi för att integrera hållbarhetshänsyn i de investeringar vi gör för våra kunders räkning. Genom att integrera hållbarhet i kapitalförvaltningens arbete kan vi minska investeringsriskerna och samtidigt bidra positivt till den framtida utvecklingen av företagen och då även i sin tur av samhället. För pensions-sparare och försäkringstagare är framtiden av stor betydelse, både ur ett finansiellt perspektiv såväl som ur ett hållbarhetsperspektiv.

KPA Pension har en lång tradition av att arbeta med ägarstyrning; vi började redan år 2001 att aktivt följa och försöka påverka våra noterade innehav i frågor rörande klimat och miljö, mänskliga rättigheter och anti-korruption. Mycket har naturligtvis hänt sedan dess, men vår tro på att bolag som tar ansvar för hållbarhet också är bättre bolag är densamma. Ledstjärnan i vårt arbete med ansvarsfullt ägande utgår från visionen att våra kunder ska känna sig trygga i en hållbar värld.

KPA Pension engagerar sig i det som är viktigt för kunderna men även övriga intressenter som ägare och arbetsmarknadens parter. Detta engagemang är utgångspunkten till de etiska placeringskriterierna, som bland annat styr vad vi får investera i, samt ägarpolicyen som styr hur vi agerar som ägare.

Vid utgången av 2023 hade KPA Pension ungefär 296 miljarder kronor i förvaltad kapital, vilket medför både ett ansvar och en skyldighet att försöka påverka våra noterade innehav i en mer hållbar riktning. Eftersom vi förvaltar med en långsiktig horisont är det viktigt att vi inte blundar för de hållbarhetsrisker som kan komma att påverka både enskilda portföljbolag och samhället i stort. Den här typen av risker kan inte hanteras med ett kortsiktigt perspektiv. En långsiktig ägare som KPA Pension är därför väl lämpad att vara en balanserande röst till de kortsiktiga intressen som inte engagerar sig i de hållbarhetsrisker – och möjligheter – som byggs upp i det finansiella systemet.

Årsstämman – ett tillfälle att påverka

Årsstämman är ett aktiebolags högsta beslutande organ och det är där som både stora och små ägare har möjlighet att direkt påverka företagen genom att rösta. Många punkter på dagordningen är ren formalia, som frågan om stämman blivit behörigen sammankallad. Däremot är exempelvis val av styrelse alltid en viktig fråga, då styrelsen tillsätts av ägarna för att utforma bolagets strategi och att övervaka ledningen.

KPA Pension anser att det är en ägares skyldighet att utöva rösträtten vid årsstämmor, och vi har som ambition att delta vid samtliga svenska årsstämmor där vi har innehav. Vi har i drygt 15 års tid även använt stämmorna till att lyfta hållbarhetsfrågorna där de hör hemma: i ett bolags högsta ledning. Detta gör vi bland annat genom att ställa frågor till våra portföljbolags styrelseordförande och/eller vd i samband med stämmorna, och genom att årligen skriva ett brev till våra portföljbolags styrelseordförande inför stämamosäsongen.

Stämamosäsongen 2024

KPA Pension uppskattar möjligheten att träffa bolagsrepresentanter och andra ägare på plats. Denna åsikt delar vi med många andra; under 2024 var det nämligen liksom 2023 inte ovanligt att bolagens vd och/eller ordförande inledde sina anföranden med att nämna just hur mycket de uppskattar att återigen träffa aktieägare fysiskt efter åren med pandemi-restriktioner.

Inför varje stämamosäsong identifierar Ansvarsfullt ägande ett specifikt hållbarhetstema som ligger till grund för de frågor vi ställer vid stämmorna.

Inför årets stämamosäsong har vi valt att fokusera på korruption, ett brett begrepp som samlar ett flertal oegentligheter. Korruption av olika slag motverkar samhällsutvecklingen, undergräver demokratin, äventyrar mänskliga rättigheter och minskar förtroendet både för det aktuella bolaget och samhället i stort. Därför anser KPA Pension att ett välfungerande anti-korruptionsarbete är av stor vikt, både för oss som investerare och i de bolag vi placerar våra kunders pengar i. Våra frågor och bolagens svar presenteras i detalj senare i denna rapport.

I tillägg till de hållbarhetsrelaterade frågorna har KPA Pension även lagt mycket tid på att utvärdera långsiktiga incitamentsprogram. Dessa program riktar sig vanligtvis till ledande befattningshavare i bolagen och bereds av styrelsernas ersättningsutskott, där beslut sedan fattas av ägarna vid årsstämman. Vi anser att incitamentsprogram är ett bra verktyg så länge de befinner sig inom rimliga gränser, och framför allt konstruerade på ett sätt som förenar ledningens intressen med våra intressen som aktieägare. Dessutom ser vi gärna att prestationskraven i programmen innehåller minst en hållbarhetsparameter, vilket vi också har påkallat inför och vid ett flertal stämmor under 2024.

I februari skickade KPA Pension även traditionsenligt ett brev till respektive styrelseordförande i våra svenska innehav. Årets ordförandebrev innehöll bland annat en summering av våra grundläggande förväntningar på våra innehav när det kommer till hållbarhetsfrågor, samt en förklaring till varför just anti-korruption identifierats som årets tema.

KPA Pension har under 2024 röstat vid 49 svenska årsstämmor. Som en del av Folksamgruppen var vi även representerade i valberedningen i Bilia, Telia, SSAB, Volvo Cars, Swedbank och Trelleborg, och vi fick under 2024 förtroendet att justera protokollet vid årsstämmorna i Assa Abloy, Bilia, Boliden, Electrolux, Kinnevik, Sandvik, Telez och Volvo Cars.

Röstning på årsstämmorna 2024

AAK

Fråga till vd i AAK

Vi brukar ställa frågor vid årsstämmorna och fokuserar då på områden som vi ser som särskilt viktiga. I år har vi valt anti-korruption. Jag har därför en fråga angående AAK:s hantering av korruptionsrisker. Riskerna är alltid större för bolag med verksamhet i riskländer. Ni beskriver själva att Västafrika, där ni ju har en hel del inköpsverksamhet, har identifierats som en region med förhöjd risk. Av den anledningen har ni infört utbildning i korruptionsbekämpning som "övervinner språkliga och kulturella utmaningar." Kan vd beskriva hur ni rent praktiskt genomför det samt berätta mer om era egna utvärderingar av regioner med hög korruptionsrisk?

Svar från vd i AAK

Tack. Jag startar utifrån och går in så att säga. I olika marknader, miljöer och länder är utmaningarna olika. Men vi ska inte glömma att det också finns möjligheter. AAK accepterar inte mutor eller någon form av korruption men vi lever inte i en perfekt värld. Vi arbetar aktivt med att skapa medvetande och att utbilda internt. I Västafrika finns tyvärr risk för korruption och andra svåra utmaningar. Vi erbjuder våra medarbetare i exempelvis Elfenbenskusten utbildning på franska och andra lokala språk. Vi har också så kallade extension officers som åker runt och pratar med odlare i små byar runt hela landet och som pratar en mängd olika språk och dialekter. På det sättet gör vi det tillgängligt för alla. Vi följer också upp med kontroller. Detta är ett arbete som aldrig tar slut.

Jag vill också upprepa att det är otroligt tragiskt att Västafrika har så stora risker för korruption. Vi har en möjlighet att påverka och vi vill vara kvar för att kunna ha en positiv sådan. Korruptionen försvinner inte för att vi lämnar.

KPA Pension röstade för valberedningens och styrelsens samtliga förslag och rekommendationer.

AddLife

Fråga till vd i AddLife

Jag har en fråga om AddLifes arbete inom anti-korruption i leverantörskedjan. Ni har noll-tolerans mot alla former av mutor och oegentligt beteende, och har som mål att utvärdera alla nya leverantörer utifrån ett hållbarhetsperspektiv.

Samtidigt har ni enligt årsredovisningen drygt 85 dotterbolag som sköter kontakten med drygt 3500 leverantörer runt om i världen. Jag undrar hur dotterbolagen praktiskt arbetar för att er uppförandekod för affärspartners efterföljs, och hur ni som moderbolag följer upp detta arbete?

Svar från vd i AddLife

Tack för frågan, det här är viktigt för oss. Steg 1 i det här arbetet är vår code of conduct för affärspartners som säger vad som är OK och inte. Steg 2 innefattar det arbete som har gjorts internt hos oss under de senaste åren, där vi har arbetat hårt för att mer i detalj få en bättre överblick av vår leverantörskedja. Detta innefattar bland annat vår specifika DD-process för granskning av leverantörer.

Vi har också köpt in nya system för att hjälpa oss kartlägga leverantörerna, och också hantera den här typen av risker. Vi har implementerat nya ISO 37001-standarder i våra marknader där vi ser särskilda risker, exempelvis länder i Sydeuropa.

Så det är ett stort och omfattande arbete som vi har gjort under de senaste åren och också fortsätter med, men jag vill påstå att vi är på en bra plats och gör så mycket vi kan för att få bättre kontroll och hantera dessa risker.

KPA Pension röstade för valberedningens och styrelsens samtliga förslag och rekommendationer.

AddTech

Fråga till AddTech

Jag undrar om styrelsen har utvärderat möjligheten att lägga till fler prestationskrav till det aktierelaterade incitamentsprogram som föreslås idag. Jag undrar specifikt om ni funderat på koppla era hållbarhetsmål till detta program?

Svar från ordförande i AddTech

Vi har diskuterat det och möjligheten att föreslå ett mer normalt program. Vi är självklart medvetna om den kritik som har framförts från ett antal ägare. Vi tycker dock att fördelarna med det här programmet med råge väger upp nackdelarna. Vi har haft det under en lång tid och det har bidragit stort i vårt värdeskapande, dessutom är det ett billigt program för ägarna. Så vi förstår kritiken som har framförts men vi delar den inte, med all respekt.

KPA Pension röstade för valberedningens och styrelsens samtliga förslag och rekommendationer.

Alfa Laval

Fråga till Alfa Laval

Jag har en fråga om Alfa Laval's anti-korruptionsarbete. Ni skriver själva i årsredovisningen att er stora försäljningsorganisation innebär att ni är verksamma i flera länder där det finns en hög korruptionsrisk.

Ni har nolltolerans all form av korruption, och har också policys på plats för att hantera den här typen av risker. Jag undrar dock om ni skulle kunna berätta mer om hur ni rent praktiskt hanterar det här i högriskländer? Hur säkerställer ni att personal eller partners lokalt också följer era policys?

Svar från vd i Alfa Laval

Tackför en viktig och relevant fråga, vi såg faktiskt ett ökat tryck på den här typen av problem i högriskländer under pandemin, när folk inte kunde resa och röra på sig på samma sätt som tidigare. Vi såg en ökning i antal visseblåsare inom det här området.

Det här påminde oss om att vi alltid måste vara på tårna i dessa frågor. Vi har flera sätt att hantera det. För det första har vi ju alla våra policys och styrdokument, som på ett mycket tydligt sätt visar vad som är tillåtet och inte. Nästa steg är våra kontinuerliga utbildningar i dessa frågor, och jag upplever internt att vi har en god kunskap om det.

Trots det vi gör finns det ju alltid enskilda individer som rör sig bort från vad som är tillåtet, och gör något som gagnar dem själva snarare än bolaget. Vi har på senare tid ännu mer tydliggjort att de som är legalt ansvariga för en verksamhet eller region, dvs. lokal vd eller chef, inte bara ansvarar för intäkter och vinst utan även väldigt tydligt har ytterst ansvar även för anti-korruptionsarbetet.

Vi har aldrig tidigare haft större resurser internt för att hantera den här typen av fall. Vi har möjlighet att göra stora, detaljerade interna utredningar av de fall som kommer in i visselblåsarsystemet, och det här gör också att folk ibland – med all rätt – får lämna Alfa Laval.

Vi har i genomsnitt 4-5 sådana fall om året, och jag personligen tycker att avsked är den bästa signalen man kan sända till resten av organisationen att denna typ av beteende absolut inte är okej.

KPA Pension röstade för valberedningens och styrelsens samtliga förslag och rekommendationer.

Assa Abloy

Fråga till vd i Assa Abloy

Intressant att läsa i hållbarhetsredovisningen om arbetet som görs kring anti-korruption och compliance. Fokus har jag förstått varit på bland annat Asien, Sydamerika, Mellanöstern, Australien och Afrika. Hur ser ni på korruptionsriskerna i Sverige?

Svar från vd i Assa Abloy

Within The easy answer is that we look at Sweden as we look at any other country around the world. In the sense that we have anticorruption procedure which is a part of our code of business control practice. When it comes to anticorruption, we train our people which is also mandatory. We educate our people to make sure that we follow all local and global legislation. Then, of course, we follow up and do audit. We make differentiation between countries that are perhaps more sensible to corruption and higher on index curve than others. Sweden is there on the very good side of the spectrum.

KPA Pension röstade för valberedningens och styrelsens samtliga förslag och rekommendationer.

Atlas Copco

Fråga till vd i Atlas Copco

Vi brukar ställa frågor vid årsstämmorna och fokuserar då på områden som vi ser som särskilt viktiga. I år har vi valt anti-korruption. Korruption undergräver demokratisk utveckling, äventyrar mänskliga rättigheter och minskar förtroendet både för företag och för samhället i stort. Ett företag har möjlighet att arbeta mot korruption och på så sätt både bygga förutsättningarna för en framgångsrik verksamhet och samtidigt vara med och bidra till en bättre värld. I årsredovisningen skriver ni att korruption eller påskyndande betalningar för att säkra en affär aldrig accepteras. Ni skriver också att vägran att betala mutor kan resultera i tillfälliga förseningar eller motgångar, men att det minskar kostnader på både lång och kort sikt. Jag undrar om vd kan utveckla detta och ge ett exempel på när detta har hänt?

Svar från vd i Atlas Copco

Korruption är helt enkelt inte accepterat och anställda hos Atlas Copco ska aldrig behöva ägna sig åt korruption eller påskyndande av betalningar. Det finns uppförandekoder och personalen utbildas och tränas regelbundet. Vidare genomförs det "audits" av dotterbolagen och det finns även en extern hotline som kan användas vid misstanke. Atlas Copco har en nolltolerans mot korruption men det har funnits enstaka tillfällen med tex fiffel med reseräkningar och liknande.

KPA Pension röstade för valberedningens och styrelsens samtliga förslag och rekommendationer.

Bilia

Fråga till vd i Bilia

Jag har en fråga angående Bilias hantering av korruptionsrisker. Ni har under året som gått gjort en del förvärv. Jag undrar därför hur er förvärvsprocess ser ut utifrån ett affärsetiskt perspektiv, hur inkluderas anti-korruptionsfrågor?

Svar från vd i Bilia

Från ax till limpa så är vår process sådan att det börjar med att ett bolag är till salu. Det första vi gör då är ett fysiskt besök där vi klämmer och känner på anläggningen och träffar ledningen. Sedan gör vi en due diligence, det görs ofta internt men kan också vara av extern part. I den tittar vi på deras leverantörskedja bland annat. Jag kan ge ett exempel. När vi förvärvade Citydäck så tillverkade de en egen fälg, något som vi först tyckte var jättebra. Men sen visade det sig att den gjordes i Kazakstan så då fick de avsluta det. Det kunde vi inte godkänna.

Efter förvärvet görs en integrationsprocess in i Bilia. Då erbjuder vi utbildningar i bland annat vår code of conduct, konkurrensrätt, intressekonflikter om det är familjeägt, GDPR och eventuella actionpunkter från due diligence. Dessutom tecknar vi kollektivavtal för alla anställda. Det införde vi exempelvis på Citydäck, som jag nämnde tidigare.

KPA Pension röstade för valberedningens och styrelsens samtliga förslag och rekommendationer.

Billerud

Fråga till vd i Billerud

Jag har en fråga om Billeruds arbete mot korruption. Ni har nolltolerans mot alla former av oegentligheter i er verksamhet och har ett bra efterlevnadsprogram för ansvarsfullt företagande som bland annat syftar till att hantera korruptionsrisker.

Givet er globala verksamhet har ni exponering mot så kallade högriskmarknader utifrån ett korruptionsperspektiv, vilket ni bland annat hanterar genom speciella DD-granskningar av affärspartners. Jag undrar om ni kan berätta om vilka era största utmaningar i detta arbete är, när det gäller specifikt högriskmarknader?

Svar från vd i Billerud

Tack för frågan, det här är en bra och viktig fråga för oss. Det stämmer – vi säljer i över 100 länder och det här innebär såklart att vi till och från hamnar i situationer och sammanhang som kan beskrivas som hög risk utifrån ett korruptionsperspektiv. Vi har dock väldigt tydliga processer för att hantera detta.

Vi gör flera olika kontroller och granskningar under året, både av befintliga partners men också självklart inför nya affärer. En utmaning vi ser är att vi ibland inte får tillgång till den data vi behöver för att kunna göra dessa granskningar på ett så bra sätt som möjligt. Det kan också i vissa länder finnas språkliga utmaningar. Ofta går det att hitta en väg framåt för att få tillgång till den information vi behöver för att utvärdera, men det har hänt att vi helt har backat från affärer och nya partnerskap eftersom det har känts för osäkert.

Avslutningsvis vill jag också nämna vår Code of Conduct som är själva grunden till detta arbete, och självklart de obligatoriska utbildningarna i anti-korruption som alla anställda i Billerud måste gå. Vi gör även särskilda utbildningsinsatser för de anställda som särskilt exponeras mot den här typen av situationer.

Så, vi gör mycket men behöver självklart ständigt utveckla det här arbetet, men min uppfattning är att vi befinner oss på en bra plats.

KPA Pension röstade för valberedningens och styrelsens samtliga förslag och rekommendationer.

Boliden

Fråga till vd i Boliden

Jag har en fråga om Bolidens anti-korruptionsarbete. Ni har nolltolerans mot alla former av mutor och oetiska affärer, och också rutiner på plats för att hantera den här typen av risker.

När man pratar om korruptionsrisker handlar det ofta om något som sker utomlands, exempelvis vid leverantörsupphandlingar. Jag undrar dock vilka ni ser är era främsta korruptionsrisker här i Sverige, och hur hanterar ni dem?

Svar från vd i Boliden

Tack för frågan, jag kan börja med att bekräfta att vi ser de absolut största riskerna utomlands. Vi köper råmaterial över hela världen och arbetar tillsammans med våra leverantörer för att säkerställa att allting går rätt till.

Vi har policies på plats för att hantera dessa risker, bland annat en Business Partner Code of Conduct som alla leverantörer, partners och andra vi arbetar med ska följa. Självklart finns det samma typer av risker här i Sverige, och vi ser främst att alla former av inköp är förknippade med den här typen av risk.

Ni alla här i salen har säkert sett och läst om att en av våra leverantörer här i Norrland nyligen ertappades med oegentligheter. Jag vill understryka att vi inte är ett offer i detta, vi har tidigare köpt varor av det här företaget som har levererats. Vi har på senaste tiden gjort förändringar i vår leverantörsbas mot bakgrund av detta.

Jag vet inte om jag kan ge ett mer utförande svar än så här, men vi är självklart medvetna om att denna problematik finns i Sverige och vi jobbar kontinuerligt för att hantera dessa risker.

KPA Pension röstade för valberedningens och styrelsens samtliga förslag och rekommendationer.

Castellum

Fråga till vd i Castellum

Det Som en del av Folksamgruppen samarbetar KPA Pension med en grupp svenska investerare och Transparency International Sverige i Investors Integrity Forum, där vi de senaste två åren fokuserat på bygg- och fastighetssektorn och de utmaningar som finns kring fusk och kriminalitet, som på många sätt hör ihop med korruption.

Jag har därför en fråga angående Castellums hantering av korruptionsrisker. Ni har noll-tolerans när det gäller mutor och korruption och beskriver också ert förebyggande arbete med mera i senaste årsredovisningen. Samtidigt är ni öppna med att bygg- och fastighetsbranschen hanterar stora upphandlingar och därmed finns en risk för korruption.

Jag undrar om ni har sett några ökade korruptionsrisker i takt med att konjunkturen för bygg- och fastighetsbranschen har försämrats de senaste åren? Om ja, hur har ni i så fall hanterat dem?

Svar från vd i Castellum

Det är mycket relevanta frågor. Inte minst för styrelsen som hanterar detta. Men som svar så har vi inte sett några ökade korruptionsrisker. Men vi är såklart vaksamma och skärpta på det. Vi har inrättat en ny samrådsgrupp som särskilt ska ha ögonen på den här typen av frågor samt en central inköpsfunktion som leds av vår chefsjurist. Vi vill att fler ska titta på detta. Det här är något som drabbar branschen i stort men på Castellum har vi inte sett några ökade risker.

KPA Pension röstade för valberedningens och styrelsens samtliga förslag och rekommendationer.

Dometic Group

Fråga till vd i Dometic

Vi brukar ställa frågor vid årsstämorna och fokuserar då på områden som vi ser som särskilt viktiga. I år har vi valt anti-korruption. Korruption undergräver demokratisk utveckling, äventyrar mänskliga rättigheter och minskar förtroendet både för företag och för samhället i stort. Ett företag har möjlighet att arbeta mot korruption och på så sätt både bygga förutsättningarna för en framgångsrik verksamhet och samtidigt vara med och bidra till en bättre värld. Min fråga är hur Dometic arbetar för att identifiera korruptionsrisker och vad och hur ni gör för att minska dessa risker?

Svar från vd i Dometic

Vi har en risk management genomgång en gång per år där denna analys ingår. Därefter fortsätter vi med utbildning och reviderar varje år. Vi väljer ut bolag och leverantörer att granska. Så å ena sidan intern kontroll, tid för utbildning och visseblåsarsystem. Vi är inte immuna mot fall men vi reagerar direkt. Det är nolltolerans.

Svar från ordförande i Dometic

Det är en otroligt viktig fråga. Korruption är som cancer, en farlig sjukdom som måste bort direkt. Vi kan ta hjälp av revisorer och vi vet marknader som har störst risk. Det är en otroligt viktig fråga för oss att hålla koll på. .

KPA Pension röstade för valberedningens och styrelsens samtliga förslag och rekommendationer.

Electrolux

Fråga till vd i Electrolux

Electrolux har verksamhet över hela världen, vilket gör det nästan omöjligt att inte någon gång hamna i en miljö som inkluderar korruptionsrisker. Ni beskriver dessa risker väl i er årsrapport och gör även ett bra arbete för att reducera dem.

I er årsrapport skriver ni också att ni under 2023 hanterade 550 rapporter inom affärsetik via er visseblåsartjänst, varav en del var kopplade till korruption. Jag undrar hur processen ser ut när ni utreder dessa inkomna rapporter, och framför allt hur ni agerar ifall era utredningar visar faktiska överträdelser?

Svar från vd i Electrolux

Vår visseblåsartjänst finns till för just detta och vi uppmuntrar alla anställda och intressenter att använda den så fort de upptäcker eller misstänker någon form av korruption. Detta gäller inte heller bara korruption, utan alla former av oegentligheter.

Vi fick in 550 rapporter i visseblåsartjänsten förra året. Den absoluta majoriteten av dessa ärenden handlade om olika typer av personalfrågor, och hanterades därmed i slutändan av personalavdelningen. Vi har en central grupp hos oss som hanterar alla ärenden på ett strukturerat sätt.

Av de inkomna rapporterna i fjol var det tre som handlade om specifikt korruption. Av dessa var det ett fall som visade faktiska överträdelser. Det har vi hanterat enligt konstens alla regler och har bland annat inneburit att den berörda personen har fått lämna Electrolux.

Det här är en viktig fråga för oss, tack så mycket för att du tog upp den.

KPA Pension röstade för valberedningens och styrelsens samtliga förslag och rekommendationer.

Elekta

Fråga till vd i Elekta

Utöver fast lön har ledande befattningshavare rätt till rörlig ersättning hos Elekta. Ni skriver på hemsidan att målen ska vara utformade så att de främjar långsiktiga intressen, inklusive dess hållbarhet, genom att de har en tydlig koppling affärsstrukturen och individens utveckling. Kan du utveckla vilka hållbarhetsaspekter det handlar om att främja och hur just de är kopplade till individuella prestationer?

Svar från styrelseordförande i Elekta

Sedan förra året har vi infört hållbarhet som en del av den långsiktiga kompensationsstrukturen. Den är på 15 procent av ersättningen. Den är uppdelad på två dimensioner. 7,5 procent vardera. Dels prestation kopplat till social hållbarhet vilket främst rör sig om aktiviteter i utvecklingsländer. Dels prestation kopplat till minskade koldioxidutsläpp i verksamheten. Gällande kortsiktiga program är hållbarhetskopplingen 10 procent av ersättningen. Fokus där är helt och hållet prestation i förbindelse till anpassning till CSRD. Vi har 400 mätpunkter som vi bedömer som materiella och vi har kunnat pricka av 160 av dessa punkter. Förhoppningen är att vi ska vara redo för CSRD i slutet av detta räkenskapsår – ett år innan det träder i kraft. Framstegen på detta område styr tilldelning i årets bonusprogram.

KPA Pension röstade för valberedningens och styrelsens samtliga förslag och rekommendationer.

Embracer Group

Fråga till vd i Embracer

I have a question regarding cash compensation for senior executives. Can you comment on the link – if there is any – to performance regarding sustainability?

Svar från vd i Embracer

That's a relevant question and I think it's important in general to have incentives that are linked to KPI's in the business that are not only financial. Obviously, this is difficult times and regarding sustainability – even though there are many KPI's – you don't want to suboptimize incentives. But the reality today is that we don't have any cash incentives or share incentive plans to any executive that are linked to sustainability or ESG matters even though it's our ambition.

KPA Pension röstade för valberedningens och styrelsens samtliga förslag och rekommendationer.

Epiroc

Fråga till vd i Epiroc

Jag har en fråga om Epirocs arbete inom anti-korruption. Ni har verksamhet i 150 länder är därmed exponerade mot flera så kallade högriskländer utifrån ett korruptionsperspektiv. Ni gör ett bra jobb för att reducera dessa risker via bland annat policys och granskning av affärspartners och indirekta säljkanaler, och ert anti-korruptionsprogram beskrivs väl i er årsrapport.

Jag undrar dock om ni skulle kunna berätta mer om hur det rent praktiskt går till när ni hanterar detta i högriskmarknader; hur säkerställer ni att er personal och partners på plats också faktiskt följer era policys? Sedan undrar jag av nyfikenhet om ni har sett några nya korruptionsrisker under den senaste årens minst sagt turbulenta omvärld, med pandemi, inflation och geopolitisk oro på flera platser i världen?

Svar från vd i Epiroc

Vi har processer och arbetssätten på plats. Vi gör upprepande besök och tittar på våra partners. Mycket handlar också om att utbilda våra anställda lokalt om att kunna se risker. När vi hittar en risk så eskaleras ärendet uppåt i organisationen. Vi har ett compliance board där vi hanterar risker som kommer upp och där det diskuteras och beslutas om hur vi ska hantera dem.

Vi har nolltolerans. Vid minsta misstanke att någonting inte är som det ska då kliver vi därifrån. Där är vi väldigt tydliga. Vi har också vår visselblåsarkanal. Alla flaggningar utreds detaljerat. Vissa länder har vi valt att inte göra affärer i. Under 2023 har vi etablerat en compliance-organisation som rapporterar direkt till CFO för att säkerställa att vi har stark kompetens därute. För vi är en decentraliserad organisation. Vi har en uppförandekod som är en träning som alla medarbetare måste ta sig igenom varje år. Nya risker kring korruption har vi inte identifierat, men den geopolitiska situationen har skapat risker ur ett trade and compliance-perspektiv. Där har vi också stärkt upp organisationen under året eftersom den miljön har blivit mer komplex.

KPA Pension röstade för valberedningens och styrelsens samtliga förslag och rekommendationer.

EQT

Fråga till vd i EQT

Vi brukar ställa frågor vid årsstämorna och fokuserar då på områden som vi ser som särskilt viktiga. I år har vi valt anti-korruption. Korruption undergräver demokratisk utveckling, äventyrar mänskliga rättigheter och minskar förtroendet både för företag och för samhället i stort. Ett företag har möjlighet att arbeta mot korruption och på så sätt både bygga förutsättningarna för en framgångsrik verksamhet och samtidigt vara med och bidra till en bättre värld.

Det finns många skäl till korruption. Exempelvis sägs det ofta att riskerna för korruption ökar ju större en affär är, alltså ju större den potentiella egna vinningen är. EQT är känt för att ge sina medarbetare jämförelsevis höga ersättningar och ni brukar också motivera ersättningarnas storlek med att era medarbetare drivs av viljan att tjäna mycket pengar. Min fråga är hur ni ser på risken att den här viljan kan leda medarbetare till att fatta felaktiga beslut för bolaget i stort och hur ni arbetar internt för att minska riskerna för att incitamenten leder till korrupt beteende? Ni skriver en del om ert anti-korruptionsarbete i årsredovisningen men ni får gärna berätta mer.

Svar från vd i EQT

Jag håller med om att det är viktigt. Vi har som jag sagt varit med i Global Compact länge och de har 10 principer där anti-korruption är en. Hos oss så går alla anställda en utbildning och det mäter vi för det görs digitalt.

En annan viktig sak är att det inte finns någon direkt koppling mellan affärer och ersättning. Kopplingen är mellan lång tid och den är teamsbaserad och inte individbaserad. Vi kontrollerar även vår värdekedja.

Vår vision är att vara den mest välrenommerade i vår bransch och det är en hög ambition men vi tror inte vi har några problem på det här området.

KPA Pension röstade för valberedningens och styrelsens samtliga förslag och rekommendationer.

Ericsson

Fråga till vd i Ericsson

Vi brukar ställa frågor vid årsstämmorna och fokuserar då på områden som vi ser som särskilt viktiga. I år har vi valt området anti-korruption. Detta är ingen ny fråga för Ericsson och de senaste åren har vi också lyft det vid stämmorna här. Därför tänkte jag istället fråga om ett annat område där det finns både stora möjligheter och stora utmaningar, nämligen AI. AI-teknik är egentligen inget nytt men utvecklingen med nya användningsområden för AI går snabbt. Så snabbt att alla risker och konsekvenser inte alltid hinner ses över. Det här har även lagstiftare i olika delar av världen sett och nya regleringar är på väg eller så har de redan införts. Det finns många etiska överväganden att ta hänsyn till i utvecklingen av AI-teknik och min fråga är om vd kan berätta mer om hur Ericsson arbetar med de etiska frågeställningarna kopplade till AI. Det vore intressant om du också hade möjlighet att dela med dig av ett konkret exempel på en situation med ett etiskt dilemma och hur ni hanterade det.

Svar från vd i Ericsson

AI är det område vi får mest frågor om. Det betyder mycket men olika beroende på frågeställarens utgångspunkt. Jag tänker att jag beskriver vad vi gör först. För Ericssons del handlar det om två områden. För det första att underlätta drift av näten och hur de ska skötas exempelvis då minska energikonsumtion. Det andra handlar om att använda AI för intern effektivitet. Vi var tidiga anammare av AI och det kommer även ha mer påverkan framöver.

Man kan inte trivialisera etiska frågor, får man en slutsats från AI så behöver man veta vad som är den bakomliggande logiken till slutsatsen. Sen är vi inte ett konsumentbolag, inte privacy eller data så vi har färre av de dilemmorna än andra bolag.

Jag vill också säga något kort om reglering. Jag brukar säga att jag tycker inte teknik är bra eller dåligt utan användningen kan vara det och den bör man fundera över.

EUs reglering gör att en mycket liten andel Venture Capital till AI går till Europa. Vi måste vara i framkant men regleringar har stor påverkan på hur vi driver företag och har inte råd att inte vara i framkant.

KPA Pension röstade för valberedningens och styrelsens samtliga förslag och rekommendationer.

Essity

Fråga till vd i Essity

Min fråga handlar om Essitys hantering av korruptionsrisker. För ett så stort och globalt företag som Essity är det i princip omöjligt att helt undvika att hamna i miljöer där olagliga eller oetiska affärsmetoder kan förekomma, vilket ni också beskriver som en risk i er årsrapport.

Ni beskriver vidare i årsrapporten att ni utöver er Code of Conduct har ett fördjupat program för riskutvärderingar när det gäller just korruption. Jag undrar om ni kan berätta mer om det här programmet, samt hur processen ser ut ifall ni upptäcker oegentligheter någonstans i verksamheten?

Svar från vd i Essity

Det är ett viktigt område. Det stämmer att vi finns på många håll i världen och inom olika områden. Alla våra anställda utbildas i risker och ett av de problem vi ser är att saker händer i förbifarten, nästan av misstag. Så därför utbildas man också i att vända sig till sin chef för att fråga om man är osäker. Det är nästan omöjligt att lära ut vad som är fel, det måste man fråga om. Vissa delar av organisationen, ex inköpare utbildas extra.

Vi har också en compliance-avdelning som arbetar med fokus på olika marknader och områden och det görs även i samarbete med internrevision. Vi har även en whistleblower-funktion som finns att använda.

När vi har nya kunder eller leverantörer så inleds en due diligence-process där vi beaktar risker och varningsflaggor. Sen har vi långa kundrelationer med Konsum, ICA och Västra Götalandsregionen. Det är inga projektaffärer där riskerna är högre.

Vi samarbetar även med Transparency International och tar del av deras index och utbildningar som är den mest relevanta aktören inom det här området.

KPA Pension röstade för valberedningens och styrelsens samtliga förslag och rekommendationer.

Fabege

Fråga till vd i Fabege

Fabege har nolltolerans mot korruption och har tydliga riktlinjer och styrdokument för att hantera den här typen av risker. Ni skriver samtidigt i årsrapporten att bygg- och fastighetsbranschen är en utsatt bransch när det kommer till exempelvis mutor och andra former av oetiska affärer.

Jag undrar om ni har sett några ökade korruptionsrisker i takt med att konjunkturen för bygg- och fastighetsbranschen generellt har försämrats de senaste åren?

Svar från vd i Fabege

Tack för frågan, spontant hade jag svarat nej men du skickade ju även din fråga i förväg så jag har kollat både med inköps- och projektchefen som inte heller har sett någon ökning.

Det vi ser rent generellt är att de kriminella krafterna blir mer sofistikerade i sina tillvägagångssätt, och använder ofta internet för att på olika vis lura de som har ärliga intentioner. Vi jobbar väldigt mycket med att kvalitetssäkra våra leverantörer och partners i alla våra projekt, exempelvis via kontroller och revisioner av olika slag. Vi har även inskrivet i våra avtal att de vi arbetar med får ha max två steg till av underleverantörer, vilket är ett sätt att bibehålla kontrollen.

Vi arbetar också i stort sett uteslutande med stora och välkända företag som vi känner väl, vilket också drar ner riskerna. Så sammantaget jobbar vi hårt med den här frågan och känner att vi gör vad vi kan, men självklart är det svårt att helt skydda sig mot den här typen av risker.

KPA Pension röstade för valberedningens och styrelsens samtliga förslag och rekommendationer.

Fastighets AB Balder

Fråga till vd i Balder

Som en del i Folksamgruppen samarbetar KPA Pension med en grupp svenska investerare och Transparency International Sverige i Investors Integrity Forum, där vi de senaste två åren fokuserat på bygg- och fastighetssektorn och de utmaningar som finns kring fusk och kriminalitet, som på många sätt hör ihop med korruption.

Jag har därför en fråga angående Balders hantering av korruptionsrisker. Ni har en visseblåstjänst som är tillgänglig på samtliga marknader, vilket är positivt. Trots att ni redogör för att ni under 2022 dessutom stärkt visseblåstjänstens integritet och att ärenden hanteras anonymt har inga fall rapporterats in. Jag undrar vad ni tror är anledningen till detta och om det finns ytterligare åtgärder att ta för att fånga upp eventuella oegentligheter?

Svar från vd i Balder

Extremt svårt att veta. Det är bra att det inte kommer in fall. Vi har haft en mängd utbildningar – 700 i år och 1100 förra året – så alla vet att visseblåstjänsten finns. Men generellt tror jag att det är positivt att det inte kommit in några fall.

KPA Pension röstade för valberedningens och styrelsens samtliga förslag och rekommendationer.

Fortnox

Fråga till vd i Fortnox

Gällande anti-korruption har ni nolltolerans mot oetiska affärsmetoder och risknivån bedöms som ”låg”. I takt med att Fortnox marknadsandelar växer – hur säkerställer ni att nolltolerans mot oetiska affärsmetoder kan efterlevas?

Svar från vd i Fortnox

Jag tror att man systematiskt måste jobba med dessa frågor. Det är ingenting som man blir klar med helt och hållet. Det som jag tror gör det lite enklare för oss på Fortnox är att våra kunder betalar rätt så lite pengar – 268 kronor i månaden per verksamhet – och eftersom det inte är så mycket pengar som transfereras så minskar också risken att det blir korruption. Så det är en fördel att det inte är så mycket pengar för oss då. Men vi tror långsiktigt att vi kan påverka på hela vår kundbas. Genom att registrera mer och mer och dra nytta av den information vi har om hela näringslivet och på det viset kunna hjälpa våra kunder med dessa frågor.

KPA Pension röstade för valberedningens och styrelsens samtliga förslag och rekommendationer.

Fortnox extrastämma augusti

KPA Pension röstade för valberedningens och styrelsens samtliga förslag och rekommendationer.

Getinge

Fråga till vd i Getinge

Jag har en fråga angående Getinges hantering av korruptionsrisker. Ni har ett omsorgsfullt regelverk för affärsetik som omfattar även externa distributörer. Detta är väl beskrivet i er årsredovisning. Vidare framgår att försäljning sker i 135 länder, varav ca en fjärdedel av agenter och distributörer. Jag undrar om ni, genom att potentiellt ha striktare anti-korruptionsarbete än era konkurrenter, upplever att ni tappar marknadsandelar?

Svar från vd i Getinge

Tack. Det korta svaret är nej, vi har ett riskbaserat angreppssätt och har inte märkt av någon nedgång. Men precis som du är inne på så är mellanhänder av stor vikt för oss. Vi har dock ingen information att vi tappar marknadsandelar. Det är det korta svaret. På lång sikt ska det vara positivt för oss, våra kunder och samhället i stort, att vi alla arbetar för ett tydligt affärsetiskt arbete. Jag vill också lägga till det som kallas Health Care Compliance, vilket innebär interaktion med sjukhus och läkare som också får mer fokus för Getinge framöver.

KPA Pension röstade för valberedningens och styrelsens samtliga förslag och rekommendationer.

Handelsbanken

Fråga till vd i Handelsbanken

Jag har en fråga om Handelsbankens arbete mot finansiell brottslighet, som ni beskriver väl i årsrapporten. Ni är ju en decentraliserad bank där lokalkontoren har stor frihet att driva sin egen verksamhet. Jag undrar vilka för- och nackdelar denna decentralisering innebär i ert arbete mot penningtvätt och annan finansiell kriminalitet. Dessutom undrar jag hur och hur ofta ni utbildar er personal på lokalkontoren i dessa frågor?

Svar från vd i Handelsbanken

Tack för frågan, det här är självklart en fråga vi tar på stort allvar. Det faktum att vi har över 200 lokalkontor gör att vi känner våra kunder väldigt väl. Vi vet vilka vi gör affärer med, och vi vet samtidigt vilka vi av olika anledningar inte väljer att göra affärer med. För att bekämpa den här typen av kriminalitet är det av högsta vikt att känna sina kunder och det gör vi på Handelsbanken.

Alla vår anställda genomgår årliga obligatoriska utbildningar inom penningtvätt, finansiering av terrorism och andra typer av finansiell kriminalitet. Du frågade också om vilka nackdelar vi ser. Vi blir självklart också lurade ibland, men rent generellt känner vi våra kunder väl och det är en stor fördel i det här arbete.

(följdfråga från annan aktieägare om hur Handelsbanken säkerställer att ingen anställd medverkar i kriminell aktivitet)

Vi gör bakgrundskontroller av alla som anställs i Handelsbanken, så att vi på banken vet vilken person som kommer in i vårt företag. Sedan har vi också olika metoder för att kartlägga och upptäcka misstänkta handlingar runt om i företaget. Det är väldigt sällsynt att någon anställd samarbetar med kriminella grupperingar och vi upplever att vi har en god kontroll.

KPA Pension röstade för valberedningens och styrelsens samtliga förslag och rekommendationer.

Hennes & Mauritz

Fråga till vd i H&M

Ni skriver en del om de korruptionsrisker som finns i er verksamhet och att ni kartlägger dessa med hjälp av årliga riskbedömningar och granskningar. Ni konstaterar även att hanteringen av korruptionsrisker gynnar bolaget då det stärker affärsetik, företagskultur och även förbättrar bolagets anseende hos intressenter. Jag undrar om ni kan berätta lite mer om hur ni hanterar era franchiseverksamheter, kan ni ha samma kontroll där som i er egen verksamhet och i så fall hur?

Svar från vd i H&M

Vi är fast beslutna om att driva vår verksamhet med ett etiskt hållbart ansvarsfullt sätt. Vi är väl medvetna om att vi finns på marknader med risker för mutor och korruption. I vår uppförandekod är vi tydliga med vad som gäller och den gäller medarbetare och franchise-tagare. Vi har haft ett fåtal partners sedan 2006.

Innan vi går in i ett partnerskap så görs en omfattande due diligence med granskning av många frågor såsom ex kriminalitet. Vi utbildar alla partners i värderingar och att säkerställer att det är glasklart vad som gäller.

Vi gör regelbundna revisioner för att säkerställa att alla följer uppförandekoden och finansiell rapportering. Vi har också ett team i Stockholm som stärker upp försäljning och även följer upp och hjälper franchisetagare på olika sätt.

Sen är det två viktiga saker som jag tror minskar riskerna. Alla varuinköp görs i Sthlm så vi har full kontroll på den processen här. Även vi från H&M skriver under kontrakt och konstruktionsavtal ute i världen, så det sker här och inte på plats.

Så med tydlig förväntansbild och god intern kontroll tror vi har goda förutsättningar för detta.

KPA Pension röstade för valberedningens och styrelsens samtliga förslag och rekommendationer.

Hexagon

Fråga till vd i Hexagon

Jag har en fråga om Hexagons arbete inom anti-korruption och regelefterlevnad. Ni har verksamhet över stora delar av världen och är därmed exponerade mot högriskländer när det gäller korruption.

Ni har nolltolerans mot detta och ett mycket ambitiöst program för regelefterlevnad som beskrivs väl i er årsredovisning. Jag undrar dock om ni kan berätta mer om hur ni rent praktiskt hanterar det här i högriskländer? Hur säkerställer ni att personal och partners lokalt också följer era policys?

Svar från vd i Hexagon

Tack för frågan, det här är viktigt och vi tar det verkligen på allvar. Vi är väl medvetna om riskerna i detta, från ett etiskt, varumärkesmässigt och affärsperspektiv.

Under de senaste åren har vi stärkt vårt arbete inom det här området markant. Vi har ett dedikerat Ethics Compliance Team som har en serie verktyg att jobba med. Det gäller exempelvis utbildning för våra anställda, till vår DD process, till att göra revisioner och platsbesök hos exempelvis leverantörer.

Så, vi är trygga med det arbete som görs här men självklart behöver vara på vår vakt eftersom de här riskerna aldrig försvinner. Det är affärskritiskt för oss.

KPA Pension röstade för valberedningens och styrelsens samtliga förslag och rekommendationer.

Hexpol

Fråga till vd i Hexpol

I hållbarhetsrapporten står att sedan Supplier Sustainability Guideline infördes har fler än 15 000 leverantörer tagit del av koncernens riktlinjer (sid 110). Vissa utvalda leverantörer har också uppmanats att göra en självdeklaration. Mer än 50 procent (baserat på inköpskostnaderna) har gjort detta och intyget att de accepterar koncernens uppförandekod. Kan du utveckla vilka faktorer som avgör vilka leverantörer som väljs ut? Jag förstår att ni har många leverantörer. Är det bara storlek på inköpen eller spelar andra faktorer in?

Svar från vd i Hexpol

Vi använder fem kriterier för att välja ut dem. Antingen är de ekonomiskt viktiga för oss, dvs. det är en stor leverantör. Eller har de en råvara eller produkt som är kritisk för oss. Det kan vara ett mindre bolag. Och sedan finns det två riskperspektiv. Det ena är om det är en leverantör som har speciellt utmanande råvaror eller kemikalier som kan vara farliga om de inte används på rätt sätt. Det kan vara leverantörer som finns i en miljö där det finns hög risk för att man inte följer mänskliga rättigheter. Den sista kategorin är helt enkelt om det är en leverantör som inte sköter sig av något skäl.

KPA Pension röstade för valberedningens och styrelsens samtliga förslag och rekommendationer.

Husqvarna

Fråga till vd i Husqvarna

Ni skriver i årsredovisningen att risker för korruption är högre i tillväxtmarknader med mindre utvecklade rättssystem. Samtidigt har ni försäljning i över hundra länder. Jag undrar om ni någon gång övervägt att lämna något land, eller om ni har gjort det, med anledning av korruptionsrisker? Sen undrar jag också om hur ni ser på korruptionsriskerna i Sverige? Sverige har dalat på Transparency Internationals korruptionsindex och är nu det näst mest korrupta landet i Norden.

Svar från vd i Husqvarna

Det stämmer som du säger att vi verkar på en global marknad i många länder och de här frågorna är viktiga för oss att kunna hantera. Vi har styrning, processer, monitorering och revisioner som sker av riskstyrning. Vi har även uppförandekod med policy mot korruption. Vi har en process där man anonymt kan uppge om man misstänker något. Vidare så har vi även leverantörsuppförandekod och 3e-parts bedömning av leverantörerna.

Vi genomför olika utbildningar och styrning och kontroller. Vidare även granskningar av internrevision och compliance.

Våra landsansvariga får lämna årliga intyg om att de inte är medvetna om att något skett i deras länder.

Vad gäller din fråga om Sverige så kan jag inte svara på den specifikt. Vi använder alla processer överallt även om vi gör det lite mer i länder som vi bedömer vara riskländer.

KPA Pension röstade för valberedningens och styrelsens samtliga förslag och rekommendationer.

Investor

Fråga till vd i Investor

Jag har en fråga om Investors arbete inom anti-korruption. Ni har ett ambitiöst program kring detta, med tydliga policys och utbildningar för både anställda och styrelseledamöter. Ni förväntar er också att era portföljbolag sköter sina affärer på ett etiskt och ansvarsfullt sätt, och arbetar tillsammans med dem på ett strukturerat sätt.

Jag undrar om ni i egenskap av stor ägare har några tankar kring hur man skapar incitament för en korruptionsfri verksamhet? Ni har ju nära dialog med alla era innehav, och jag undrar om dessa dialoger har gett er några insikter i hur man skapar incitament till att faktiskt följa de anti-korruptions-policys som bolagen har på plats?

Svar från vd i Investor

Tack för frågan och för att ni uppmärksammar Investors hållbarhetsarbete. Hållbarhetsfrågan är helt central för oss och själva kärnan i vår verksamhet – det ska helt enkelt vara integrerat i både vår egen verksamhet och i våra portföljbolag.

För att svara på din specifika fråga kan man hantera det här på flera olika sätt. För det första handlar det om att rekrytera förebyggande, med det menar jag att man kommer väldigt långt om man rekryterar rätt personer med rätt värderingar. Sedan ska man jobba stenhårt med utbildningsdelen, att se till så att samtliga anställda i bolaget får kontinuerliga påminnelser om vikten av dessa frågor.

Trots dessa insatser händer det ju att oegentligheter förekommer, och därför är det också viktigt att göra strukturerade granskningar för att säkerställa att man hanterar de fall som eventuellt dyker upp.

Men det kanske mest avgörande är att arbeta med en sund och stark företagskultur, som främjar integritet och transparens. Här ligger ett stort ansvar på bolagens ledningar, att de verkligen tar ansvar för den här frågan och också kommunicerar vikten av det här genom organisationen.

KPA Pension röstade för valberedningens och styrelsens samtliga förslag och rekommendationer.

Kinnevik

Fråga till vd i Kinnevik

Jag har en hållbarhetsrelaterad fråga, specifikt kopplat kring hur ni hanterar frågor kring anti-korruption i era portföljbolag. Kinnevik har ett bra hållbarhetsarbete, och ni rapporterar också detaljerade siffror kring era bolag. Enligt er årsredovisning har 65 procent av era portföljbolag någon form av principer för anti-korruption införlivat i bolagets policyer, samtidigt som drygt hälften har implementerat en visselblåsarfunktion.

Jag har full förståelse för att era portföljbolag befinner sig i lite olika faser av sin utveckling, så det vore intressant om ni kunde berätta mer om hur ni stöttar era portföljbolag i de här frågorna? Undrar även om ni – med er långa erfarenhet av entreprenörskap och ägarstyrning – har några tankar kring hur man tidigt skapar en sund affärskultur även i mindre och snabbväxande bolag?

Svar från vd i Kinnevik

Tack för frågan, det stämmer att vi gör ett gediget hållbarhetsarbete i våra bolag och precis som du säger så beror våra krav och insatser på hur moget att bolag är. När det gäller dessa frågor är det framför allt något vi kollar väldigt noggrant på inför en investering, särskilt när det gäller investeringar i lite större bolag där man kan förvänta sig mer. Det här är helt integrerat i den DD vi gör inför investeringar.

När det gäller visselblåsarfunktion så har vi det som krav att våra större bolag, som är mer mogna, ska ha en visselblåsarkanal via en extern firma. När det gäller mindre bolag så jobbar vi tillsammans med styrelsen för att på sikt få det på plats.

Jag vill också säga att det självklart inte bara är vi på Kinnevik som för dessa dialoger med våra bolag. Vi kopplar även ihop relevanta personer i våra respektive bolag för att diskutera den här typen av saker, på så vis kan mindre mogna bolag lära sig av de som har kommit lite längre.

Avslutningsvis är mitt sista inspel här att inte börja för sent. Ett bolags grundare, vd och ordförande sätter tonen kring vilken kultur bolaget ska ha, och det här är jätteviktigt. Sedan kan bolagen lite senare få rätt processer och rutiner på plats.

KPA Pension röstade för valberedningens och styrelsens samtliga förslag och rekommendationer.

Lifco

Fråga till vd i Lifco

Jag har en fråga angående Lifcos hantering av korruptionsrisker. Ni har ett decentraliserat system med en mängd separata enheter. I er senaste årsredovisning beskriver ni att bolagen har stor grad av frihet och styrs självständigt så att varje bolag kan behålla sin specifika kultur. Ni lämnar också till bolagen att själva avgöra om exempelvis anti-korruptionsutbildning behöver hållas. Samtidigt är er förvärvsprocess av nya bolag utförlig och där ingår en bedömning av om verksamheten bedrivs på ett ansvarsfullt sätt.

Jag undrar om vd kan utveckla hur ni balanserar dessa två perspektiv, alltså att både ge bolagen stor grad av självbestämmande och säkerställa att inga oegentligheter förekommer?

Svar från vd i Lifco

Bra fråga. Vi funderar mycket på hur vi ska driva en decentraliserad miljö och samtidigt ha kontroll av en så stor koncern. Formellt sätt har vi policies, vår code of conduct, visseblåsningsskanal, formella kontroller av våra revisorer och så vidare. Det är viktiga funktioner. Vår code of conduct är extremt viktig, jag kontrollerar alltid att vår personal känner till den vid besök hos företagen. Den informella biten är minst lika viktig. Vi har ett gäng som varit med länge hos Lifco och som står för kulturen och är representerade i styrelserna. De driver kulturen och vi har varit noga med att med att agera snabbt om saker inte står rätt till. Våra medarbetare har visat gott omdöme och är långväga kulturbärare. Är det hög risk engagerar vi oss också från huvudkontoret. Vi gör då speciella utredningar. I ett första steg försöker vi också undvika agentaffärer generellt. I de fall det är risk kan vi tvinga på en sådan specialutredning. Så sammantaget är det en kombination av det formella och informella. Men jag vill slå ett slag för den informella delen, inte minst när det gäller affärsetik.

Fråga till vd och styrelseordförande i Lifco angående ersättningar.

Era rörliga ersättningar ska ”främja bolagets affärsstrategi och långsiktiga intressen, inklusive dess hållbarhet”. De ska också baseras på individuella mål, exempelvis resultat, volymtillväxt, arbetande kapital och kassaflöde. Jag undrar om ni kan berätta mer om era mål, är det något av dem som också inkluderar hållbarhet?

Svar från vd och styrelseordförande i Lifco

När det gäller vd är det resultat före skatt som gäller. Övriga områden är beroende på land men historiskt och i år är det baserat på resultat och kassaflöde. Vad gäller hållbarhet ser vi resultaten och gör kvalitetsmätningar men inget specifikt mått på det idag. När det går att siffrasätta så får det naturligtvis komma in.

KPA Pension röstade för valberedningens och styrelsens samtliga förslag och rekommendationer.

Nibe Industrier

Fråga till vd i Nibe

I årsredovisningen skriver ni om ert anti-korrupsionsarbete, om nolltolerans och om hur era värderingar driver arbetet. Jag undrar om vd skulle kunna berätta vad ni ser som svårast med arbetet mot korrupsion? Jag har också en fråga om era rörliga ersättningar till ledande befattningshavare. Det står i årsredovisningen att dessa utgår om uppställda mål infrias. Jag undrar om något av de här målen har koppling till hållbarhet och om inte, skulle det kunna läggas till i framtiden?

Svar från vd i Nibe

En väldigt komplicerad fråga. I grunden handlar det om att vi har människor ombord som har riktiga värderingar. Vi har utbildningsprogram som man måste gå igenom. Frågan är då om det räcker? Vi är väldigt noggranna med att inköpsavdelningar och andra utbildas kring detta. Men varje individ kan sedan lockas på något sätt. Det är ungefär som IT-säkerheten. Jag tycker att vi gör mycket, både när vi rekryterar människor och när vi tittar på deras lagliga gärning. Men vi vet också hur svårt det är när människor drabbas av missbruk och duktiga på att dölja saker. Man gör aldrig tillräckligt, men jag tycker att vi har bra program och tycker att vi är lyhörda ifall vi hör någonting och vi har visselblåsarfunktion för medarbetare. Utifrån våra möjligheter tycker jag att vi anstränger oss. Hållbarhet är alltid ett tema på våra styrelsemöten. Gällande den andra frågan om rörlig ersättning är knutna till hållbarhet: det är de inte i någon större utsträckning. De är främst kopplade till finansiella mål. Lika bra att vara rak på den punkten.

KPA Pension röstade för valberedningens och styrelsens samtliga förslag och rekommendationer.

Sagax

Fråga till vd i Sagax

Jag har en fråga om Sagax anti-korrupsionsarbete. Ni har tydliga policys på plats mot detta och skriver i årsredovisningen att korrruption tidigare inte har varit ett problem i er verksamhet. Jag undrar dock om ni har sett några ökade korrupsionsrisker i branschen i takt med att bygg- och fastighetskonjunkturen har försämrats de senaste åren?

Svar från vd i Sagax

Nej, vi har inte märkt av någon sådan tendens själva eller genom våra leverantörer.

KPA Pension röstade för valberedningens och styrelsens samtliga förslag och rekommendationer.

Sandvik

Fråga till vd i Sandvik

Ni har nolltolerans mot korrruption och ett mycket ambitiöst program för regelefterlevnad som beskrivs väl i er årsredovisning. Ni nämner också en dilemmaträning om anti-korrruption som koncernledningen deltog i. Skulle vd kunna berätta om den här träningen, kanske om ett dilemma ni fick diskutera samt vad det gett er i det fortsatta arbetet mot korrruption?

Jag har också en annan fråga. KPA Pension har de senaste två åren tagit upp frågan om arbetsplatsolyckor och vi kan se att siffrorna inte riktigt går ned på det sätt som man skulle önska. Skulle vd även kunna kommentera den frågan?

Svar från vd i Sandvik

Jag börjar med din andra fråga. Vi har en ambitionsnivå att höja säkerhetsarbetet. Vi har mål på 2,5 till 2030 och delmål på 2,7 under 2025. Förra året uppnådde vi vårt mål och jag är nöjd med den positiva utvecklingen vi kunde se. Det tycker vi har vänt vår negativa trend vi upplevde tidigare. Kan också nämna en del av de olyckor vi ser, vanligast finger/hand med kläm och skärolyckor. De har visat sig svåra att få bort. I vissa fall har vi tagit bort verktyg helt från produktionen.

Vi ser även i förvärv med nya medarbetare att vi får börja om och då kan det bli en negativ påverkan en period tills vi får upp förvärven till vår nivå. Jag brukar säga att det vi gör är något positivt annars skulle de fortsätta likadant.

Vad gäller korrruption så utbildas samtliga medarbetare i uppförandekod och vi jobbar utifrån ett riskbaserat arbetssätt. Beroende på roll och slags utbildning ingår även vi i

koncernledningen och där ingår den utbildning du nämnde. Det var en utbildning med en 3e part där vi blev utsatta för olika scenarion att ta ställning till och fatta beslut om. Det var uppsatt på ett sätt att det inte är självklart hur man ska agera. Syftet är att få till en diskussion och det var en väldigt produktiv och ögonöppnande utbildning. Vi tyckte den var så bra så att även affärsområdeschefer och affärsledningsgrupper fått gå samma.

KPA Pension röstade för valberedningens och styrelsens samtliga förslag och rekommendationer.

SCA

Fråga till vd i SCA

Vi brukar ställa frågor vid årsstämmorna och fokuserar då på områden som vi ser som särskilt viktiga. I år har vi valt anti-korruption. Korruption undergräver demokratisk utveckling, äventyrar mänskliga rättigheter och minskar förtroendet både för företag och för samhället i stort. Ett företag har möjlighet att arbeta mot korruption och på så sätt både bygga förutsättningarna för en framgångsrik verksamhet och samtidigt vara med och bidra till en bättre värld.

I årsrapporten skriver ni att "Mutor, bedrägerier, utpressning och all annan form av korrupt verksamhet är strängt förbjuden och tolereras inte." Ni presenterar också ett antal åtgärder för att minska riskerna för korruption i verksamheten. Det här är ju tyvärr en fråga man aldrig blir färdig med, och arbetar man inte aktivt med det ständigt så kan det hända att gränser förskjuts och det som tidigare inte kändes ok plötsligt gör det. Jag undrar därför hur ni arbetar med att se över era riktlinjer och åtgärder såsom utbildningar, så att de ständigt är aktuella och bidrar i rätt riktning?

Jag har också en fråga angående den medierapportering som förekommit om avverkning av skog med höga naturvärden och mer specifikt rödlistade arter. Skulle vd kunna berätta vad det är som har hänt?

Svar från vd i SCA

Det stämmer att det inte är ett projekt utan en process man kontinuerligt måste jobba med. Vi har en årlig översyn av policy och ändrar riktlinjer. Vi har utbildningar varje år, via webben och fysiska. Sist men inte minst har vi även en visseblåsarfunktion.

Medierapporteringen är jag osäker på vilken du menar för det finns en del och mycket synpunkter på skogsavverkning. Om det är FSC du menar? Du nickar? Ja, för det första lyder vi under lagen vilket handlar om godkännande från Skogsstyrelsen innan avverkning och det söker vi. Vi har även PFC och FSC-certifieringar som vi är anslutna till. Här har vi revisorer som reviderar och det var här vi fick en anmärkning om en rödlistad art. Vi tar till oss det och har genomfört åtgärder såsom utbildning av de som avverkar och utvärderat nya risker och vi har också stängt den här avvikelserna.

KPA Pension röstade för valberedningens och styrelsens samtliga förslag och rekommendationer.

SEB

Fråga till vd i SEB

Du berättade en del om SEBs insatser mot finansiell brottslighet i ditt anförande. Samtidigt är det här, precis som ordförande påpekade, ett område som ständigt förändras.

Jag undrar om du skulle kunna reflektera lite över vilka lärdomar ni har dragit av de senaste årens insatser, samt även hur ni arbetar för att kontinuerligt utbilda er personal om bedrägerier, penningtvätt och andra typer av finansiell brottslighet, så att de följer med i utvecklingen?

Svar från vd i SEB

Tack för frågan, det stämmer absolut att brottsligheten är ständigt i förändring och hela tiden hittar nya vägar. Jag har jobbat i finanssektorn i 25 år och min uppfattning är att brottsligheten har ökat i takt med digitaliseringen och det kontantlösa samhället.

Vår FCP-enhet, Financial Crime Prevention, är det tydligaste tecknet på hur seriöst vi tar dessa frågor. SEB har idag över 100 personer som hela tiden arbetar för att vi ska bli bättre och snabbare på att upptäcka all form av kriminell verksamhet som utnyttjar banken. Vi har specialister, inklusive för detta poliser, som hela tiden utvecklar vår kapacitet

Den organiserade brottsligheten är inte ett problem isolerat till oss som bank, det går bara att hantera genom samarbete med andra banker, myndigheter och andra delar av samhället. Glädjande nog har samarbetet mellan den privata sektorn och det offentliga aldrig varit bättre än nu när det gäller dessa frågor. Vi fortsätter investera i det här och tar det på mycket stort allvar.

KPA Pension röstade för valberedningens och styrelsens samtliga förslag och rekommendationer.

Sectra

Fråga till vd i Sectra

Du pratade en hel del om AI i ditt anförande. Det finns många etiska överväganden att ta hänsyn till vid utvecklingen av AI-teknik och min fråga är om vd kan berätta mer om hur Sectra arbetar med etiska frågor kopplade till AI. Har ni identifierat några framträdande risker förknippade med affärsetik och AI?

Svar från vd i Sectra

Det enkla svaret är nej. Det finns alltid risker för affärsetik och korruption men vi ser inte det. Vi har kontrakt med underleverantörer med tydliga regler och så vidare men vi ser ingen risk kopplat till AI. Vi ser det som ett komplement för att göra vår affär mer effektiv. Många med barn till exempel har ringt 1177 och de svarar att de ska ringa tillbaka, men gör inte det och då åker man i stället till akuten. Där skulle AI kunnat göra det mycket mer effektivt och ge besked direkt.

KPA Pension röstade för valberedningens och styrelsens samtliga förslag och rekommendationer.

Sinch

Fråga till vd i Sinch

There are many ethical considerations to consider in the development of AI technology and my question is if the CEO can tell us more about how Sinch works with ethical issues connected to AI. Have you identified any salient risks associated with business ethics and AI?

Svar från vd i Sinch.

Thank you. There are a couple of things I want to mention. How we think on AI is across three dimensions. One, inside the company to operate better. Two, how to help deliver better experiences to our customers. Three, how to build AI into products and expose those to our customers. All these three are managed through an AI centre of excellence led by experts, including privacy-, products-, IT- and tech expertise so a cross functional team. We look at all possibilities but there is a finite amount of use cases that we can implement. Not to stop innovation but we depend on our policies first to see which technology we want to use to make sure it is within our framework and to meet security and safety perspectives. And not the least ethical considerations.

KPA Pension röstade för valberedningens och styrelsens samtliga förslag och rekommendationer.

Skanska

Fråga till vd i Skanska

Vi brukar ställa frågor vid årsstämorna och fokuserar då på områden som vi ser som särskilt viktiga. I år har vi valt anti-korruption. Korruption undergräver demokratisk utveckling, äventyrar mänskliga rättigheter och minskar förtroendet både för företag och för samhället i stort. Ett företag har möjlighet att arbeta mot korruption och på så sätt både bygga förutsättningarna för en framgångsrik verksamhet och samtidigt vara med och bidra till en bättre värld.

Folksam och KPA Pension samarbetar med en grupp svenska investerare och Transparency International Sverige i Investor Integrity Forum, där vi senaste två åren fokuserat på bygg- och fastighetssektorn och de utmaningar som finns kring fusk och kriminalitet.

Och idag har jag en fråga om Skanskas arbete mot korruption och mer specifikt kring era underentreprenörer. Skanska arbetar på ett strukturerat sätt för att minska riskerna med problem med arbetslivskriminalitet på byggarbetsplatserna. Ni har exempelvis tagit fram ett särskilt verktyg med syfte att synliggöra hela leverantörskedjan på arbetsplatsen för att på så sätt förenkla kontrollen av lag-, beställar-, och företagskrav. Kan vd berätta mer om det här verktyget och vad det bidragit med så här långt?

Svar från vd i Skanska

Det var roligt att höra att ni tycker att vi jobbar strukturerat med detta, det är viktiga frågor för oss. En sund byggbransch gynnar seriösa aktörer som oss själva.

Vi tycker att vi gör bra kontroller och har ett samarbete med Skatte- och ekobrottsmyndigheterna där vi kollar att företag betalar skatter och avgifter, både på företags- och individnivå. Vi har ett verktyg som vi kallar KULA, det står för Kontroll och uppföljning av leverantörer på arbetsplatsen. Vi har även Ido6 som används för att identifiera och kontrollera individer på arbetsplatserna. Med det verktyget är det lätt att se om det finns försäkringar och kollektivavtal, om skatt betalas och det har varit väldigt framgångsrikt för oss så det är kul att du lyfter upp det så att vi får berätta mer.

Svar från styrelseordförande i Skanska

Jag kan fylla på att vi i revisionsutskottet också utvärderar företagsrisker och då även den typ av risk som handlar om korruption och konkurrensbegränsande arbetssätt som kommer upp som hög risk. Det gör det inte för att det är hög sannolikhet för men effekten av att göra fel här kan bli väldigt stor. Man kan bli utesluten från att lägga anbud inom offentlig sektor osv. Vi har historiskt haft en del skönhetsfläckar och det är en oerhört dyr alternativkostnad om man hamnar fel.

KPA Pension röstade för valberedningens och styrelsens samtliga förslag och rekommendationer.

Svar från vd i SKF

Tack för en viktig fråga. Jag ska börja med att sätta det i kontext genom att nämna vårt strategiska ramverk; intelligent and clean growth. Där är vi tydliga med att vi ska göra rätt, vi ska vara hela och rena också i regelefterlevnad. Det skulle vara förödande om vi skulle gå fel. Vi jobbar därför systematiskt med detta och det grundar sig i vår Code of Conduct. Alla ska skriva under den och genomgå tillhörande utbildning. Vår Code of Conduct är inte valfri, den gäller alla och den måste följas. Vi använder oss också av riskanalyser och du har rätt i att vissa geografier är mer utmanande än andra och där lägger vi också extra fokus och energi. I dessa länder, där riskerna är större genomgår nya leverantörer och partners grundlig due diligence innan de blir godkända. De ska bevisa för oss att de förstår vad vi förväntar oss. Vi genomför också löpande kontroller och revisioner för att försäkra oss om att de inte bara säger att de följer våra riktlinjer utan också faktiskt gör det. Annars blir det konsekvenser. Vi har också öppnat våra visseblåsarkanalerna även för externa partners och har avtal som gör att vi på kort varsel kan säga upp ett samarbete – och det har också skett.

Vad gäller din sista fråga vet jag faktiskt inte om vi tappat marknadsandelar. Skulle det bli en fråga om det ena eller det andra, vinner alltid vår ståndpunkt om antikurruption och nolltolerans. Jag tror att det går att göra affärer i nästan alla länder genom att göra rätt och går inte det, ska vi nog inte vara där.

KPA Pension röstade för valberedningens och styrelsens samtliga förslag och rekommendationer.

SSAB

Fråga till vd i SSAB

I årsredovisningen skriver ni att SSAB verkar på marknader med olika kulturer, värderingar och traditioner samt att ni har nolltolerans mot mutbrott och korruption. Hur går ni tillväga när ni gör riskbedömningar av olika marknader och vad leder bedömningarna till för åtgärder? Jag undrar också hur ni ser på korruptionsriskerna i Sverige. Sverige har dalat på Transparency Internationals korruptionsindex och är nu det näst mest korrupta landet i Norden.

Svar från vd i SSAB

Vår utgångspunkt är att vår affär ska vara hållbar och det ska vi kunna stå för även med våra leverantörer och kunder. Det stämmer att vi har olika marknader med olika risker och jag ska ge ett exempel: När kriget i Ukraina inleddes så bestämde vi tidigt att vi inte gör affärer i Ryssland. Oavsett sanktioner på produkterna eller inte. Vi stängde ned och har inte gjort några fler leveranser. Vi granskar kunder och motparter i ett särskilt system både gällande sanktioner och även så kallad KYC för att förhindra att produkter hamnar i Ryssland.

Vi gör inte bara vad vi måste utan vad vi kan när det gäller detta.

Vi har nolltolerans mot mutor och medarbetare förväntas agera. Vi utbildar alla som utsätts för korruptionsrisker i sitt arbete, även jag går den utbildningen. Internrevision granskar också arbetet.

I Sverige har vi noterat placeringen och förklaringen till sänkning verkar vara försvagning av rättsstatens principer. Vi är sällan part i offentliga upphandlingar där främsta riskerna för korruption finns. Men med det sagt så accepterar vi inte korruption med kunder eller leverantörer.

KPA Pension röstade för valberedningens och styrelsens samtliga förslag och rekommendationer.

Swedbank

Fråga till vd i Swedbank

Jag har en fråga om Swedbanks arbete mot finansiell brottslighet, som både du och ordförande nämnde i era anföranden. Jag undrar hur ni ser på balansen mellan teknikinvesteringar och utbildningar för personalen när det kommer till det här arbetet? Ligger de största riskerna i att tekniken för exempelvis transaktionsmonitorering inte räcker till, eller ligger riskerna snarare i att det är svårt att hålla personalen helt uppdaterad kring dessa frågor när de kriminella hela tiden hittar nya vägar att utnyttja det finansiella systemet?

Svar från vd i Swedbank

Tack för frågan, jag tänker att tekniken hänger ihop med människan. Jag skulle kunna göra det enkelt för mig och rabbla upp både utbildningar vi gör och de personer som specifikt jobbar i vår enhet mot finansiell brottslighet, men jag tänker att precis alla som jobbar i banken har ett ansvar för detta dagligen.

Det grundläggande för oss i det här arbetet är att hitta tekniska lösningar som funkar för människan. Med det menar jag att det ska funka med våra kunders vardag. Vi har stramat åt på alla möjliga håll i banken för att komma till bukt med de kriminella som utnyttjar banken. Idag behöver du exempelvis fysiskt visa ditt pass när du skaffar ett bank-id och

flera andra av våra tjänster har på ett sätt blivit krångligare eftersom de innehåller fler steg i syfte att motverka kriminell aktivitet.

Ibland går det dock för långt – i vårt arbete med att motverka bedrägerier har det exempelvis hänt att en kund som skulle hyra en moped under en semester nere på Kreta inte kunde göra det, kortet fungerade inte. Vi arbetar med det här dagligen, och för att summera det så handlar det om att hitta lösningar som funkar både för maskin och människa.

Swedish Orphan Biovitrum

Fråga till vd i Sobi

Jag har en fråga om Sobis arbete inom anti-korruption och regelefterlevnad. Ni har verksamhet över stora delar av världen och är därmed exponerade mot högriskländer när det gäller korruption.

Ni har nolltolerans mot detta och har också relevanta policys och ett complianceprogram på plats. Jag undrar dock om ni kan berätta mer om hur ni rent praktiskt hanterar det här i högriskländer? Hur säkerställer ni att personal och partners lokalt också följer era policys?

Svar från vd i Sobi

Tack för frågan, vi kräver att alla våra anställda och partners arbetar för att hantera dessa risker. Först och främst har vi en code of conduct som innehåller ett antal regler för hur vi ska agera. Vi har också ett specifikt compliance program som vi arbetar med i företaget.

Vi gör regelbundna Due Dilligence-analyser inför nya partnerskap med leverantörer och andra intressenter, och vi gör också regelbundna besök och granskningar hos våra distributörer.

För att stärka vårt arbete ytterligare har vi lokala compliance team som arbetar med intern monitorering utifrån våra regler. Så – vi lägger ribban högt i det här arbetet och arbetar hårt för att upprätthålla högsta etiska standard i våra affärer.

KPA Pension röstade för valberedningens och styrelsens samtliga förslag och rekommendationer.

Tele2

Fråga till vd i Tele2

Det finns många etiska överväganden att ta hänsyn till vid utvecklingen av AI-teknik och min fråga är om vd kan berätta mer om hur Tele2 arbetar med etiska frågor kopplade till AI. Har ni identifierat några framträdande risker förknippade med affärsetik och AI?

Svar från vd i Tele2.

Tack för frågan. Vi har tagit AI på allvar och inrättat en egen kommitté samt tagit fram en plan på sju punkter som vi följer och som guider inför att ta beslut. Det arbetet informerar och rapporteras också till koncernledningen. Sammantaget har vi hanterat AI och affärsetik på ett gott sätt inom Tele2.

KPA Pension röstade för valberedningens och styrelsens samtliga förslag och rekommendationer.

Telia Company

Fråga till vd i Telia

Vi brukar ställa frågor vid årsstämorna och fokuserar då på områden som vi ser som särskilt viktiga. Det område vi valt i år är anti-korruption och det är ett arbete ett företag aldrig blir klart med. Genom åren har vi pratat en hel del med Telia om detta och därför passar jag på att ställa en fråga om ett annat område, som även det kan ha koppling till korruptionsrisker. Det området är AI.

AI-teknik är egentligen inget nytt men utvecklingen med nya användningsområden för AI går snabbt. Så snabbt att alla risker och konsekvenser inte alltid hinner ses över. Det här har även lagstiftare i olika delar av världen sett och nya regleringar är på väg eller så har de redan införts.

Det finns många etiska överväganden att ta hänsyn till i utvecklingen av AI-teknik och min fråga är om vd kan berätta mer om hur Telia arbetar med de etiska frågeställningarna kopplade till AI. Det vore intressant om du också hade möjlighet att dela med dig av ett konkret exempel på en situation med ett etiskt dilemma och hur ni hanterade det.

Svar från vd i Telia

Vi har en prioritet att jobba mot korruption, har ABC som stöd för alla ledare. Etik- och regelefterlevnadsansvariga rapporterar regelbundet till styrelsen, två gånger per år. Vi har även en uppförandekod och en e-learning om detta som alla genomför och alla har

genomfört de senaste åren. Vi har en policy för sponsring och donationer. Det genomförs en due diligence-process av tredjepartsrisker för mutor och korruption. Även internrevision granskar detta arbete.

AI är en viktig del i vår verksamhet. GenAI har betydelse primärt för att skapa effektivitet.

Vd hänvisar sen till ansvarig för AI i ledningsgruppen som svarar:

Vi hade senast förra veckan ett ledningsmöte om AI och analytics. Det är som vilket verktyg som helst, att det kan användas för bra saker men det kan också vara farligt. Vi ser att vi har ett stort ansvar här.

I första hand används AI i kundupplevelse och för att förbättra för våra kunder. Det är inte den mest avancerade AI:n. Vi vill använda AI för allt som sker mellan människor. Men vi kan också skapa mer affärer genom att vara en "trusted partner" för våra kunder i användning av AI. 2019 inrättade vi AI Guiding Principles on trusted AI ethics. AI är ett verktyg som kan användas för gott och ont och det ska man vara mycket medveten om.

KPA Pension röstade för valberedningens och styrelsens samtliga förslag och rekommendationer.

Thule Group

Fråga till vd i Thule Group

Thule Group har gått med i CDP (Carbon Disclosure Project) Supply Chain Program. Det ger tillgång till data direkt från era leverantörer. För 2023 ombads 167 leverantörer, motsvarande 90 procent av er inköpsvolym, att rapportera hållbarhetsdata direkt i CDP:s Supply Chain-plattform. 70 procent av leverantörerna rapporterade in data. Vad är utsikterna framåt? Har ni mål om att alla leverantörer ska rapportera in data i framtiden?

Svar från vd i Thule Group

Tack för frågan. Vi är nöjda med starten 70 procent. Vi vill absolut nå, som ett första steg åtminstone, till 90 procent av leverantörerna som vi driver på. Faktum är att vi har också intensifierat arbetet tillsammans med den gruppen leverantörer att försöka jobba med datainsamling kvartalsvis snarare än årsvis.

KPA Pension röstade för valberedningens och styrelsens samtliga förslag och rekommendationer.

Trelleborg

Fråga till vd i Trelleborg

Jag har en fråga om Trelleborgs anti-korrupsionsarbete. Ni har nolltolerans mot detta och har också rutiner på plats för att reducera risker kopplat till mutor och andra former av oegentligheter. Samtidigt växer ni delvis via förvärv – fem stycken under fjolåret och ännu ett stort i början av 2024.

Jag undrar om ni skulle kunna berätta mer om hur ni arbetar för att integrera era anti-korrupsionspolicys och affärsmetoder i det nya bolaget, när förvärvet väl är slutfört?

Svar från vd i Trelleborg

Tack för frågan. Till att börja med så adresseras detta redan innan förvärv. Vi har under de senaste åren gjort ett 50-tal förvärv och är därmed vana vid att göra det. Vi gör alltid en grundlig DD, vilket även innefattar en legal DD där den här typen av frågeställningar och risker kartläggs. Tanken är självklart att den här typen av risker ska kartläggas och utredas redan innan vi går vidare med ett formellt bud.

Efter att ett förvärv sedan har slutförts har vi något vi kallar för "100 in 100", det vill säga vi ska genomföra 100 förbättringsåtgärder under de första 100 dagarna. Detta kan vara både stora och små saker och innefattar alla möjliga områden, inklusive anti-korruption och andra hållbarhetsrelaterade områden i de fall de är nödvändigt.

Sedan måste vi självklart kontinuerligt jobba med utbildning internt. Jag gjorde själv vår årliga Anti Corruption-utbildning senast i måndags, och detta är något som alla anställda behöver göra årligen så att vi påminns om vikten av det här.

Så, vi försöker vara så öppna och transparenta som möjligt i det här jobbet. Det är svåra frågor, men vi upplever att vi gör vad vi kan för att reducera risker.

KPA Pension röstade för valberedningens och styrelsens samtliga förslag och rekommendationer.

Vitec Software Group

Fråga till vd i Vitec Software Group

I hållbarhetsavsnittet i årsredovisningen anges att frågor som rör korruption och mutor inte är ett område som ni kan göra stora förbättringar på, och har därför valt att inte se det som ett väsentligt område ur ett hållbarhetsrapporteringsperspektiv. Ni har en decentraliserad styrmodell där en stor del av beslutsmandaten ligger i affärsenheterna. Kan du utveckla hur ni säkerställer en god intern kontroll mot mutor och korruption i ett läge där ni växer och gör många förvärv?

Svar från vd i Vitec Software Group

Mycket bra fråga. Ja, vi har en decentraliserad affärsmodell och kopplad till den har vi en ganska så stark intern kontroll där den yttersta delen i en attestordning finns naturligtvis. Vi har andra funktioner, lite över hälften av alla dotterbolag integreras i våra interna affärssystem. Vi har god kontroll skulle jag vilja säga genom VPO-rollerna. Vi har fyra ögon på allt vi gör. Och anledning till att vi inte bedömde att det är ett viktigt område är för att vi har visselblåsarfunktioner och andra processer internt. Det är också så att vår bransch inte är särskilt utsatt. Vi har heller inte stora inköp av komponenter eller varor, så vi är inte så exponerade. Av den anledningen bedömde vi att det här inte är ett väsentligt område där vi kan förbättra oss så mycket. Men det är en viktig fråga och vi bedömer att vi har en god kontroll.

KPA Pension röstade för valberedningens och styrelsens samtliga förslag och rekommendationer.

Volvo

Fråga till vd i Volvo

Jag har en fråga angående Volvos hantering av korruptionsrisker. Ni har en global närvaro med affärsverksamhet i många länder (ni rapporterar att ni har kunder på nästan 190 marknader) och ni uttrycker själva att det däribland ingår högriskländer och konflikttrabbade områden. Ni beskriver er gedigna process för att hantera detta väl. Just korruptionsrisker är ju ändå svåra att värja sig emot och jag undrar om ni har samverkan med andra på den här typen av svåra marknader och om ni upplever att ni tappas marknadsandelar på grund av att ni står emot de olika sammanhang där oegentligheter kan uppstå?

Svar från vd i Volvo

Tack för din fråga. Vi delar Folksamgruppens uppfattning och fokus på hållbarhet. Hållbarhet innebär många dimensioner, både miljö, socialt och etik. Korruption berör alla delarna och vi tar det på största allvar. Vi jobbar väldigt strukturerat med detta. Vårt compliance-system börjar med våra egna värderingar och vår kultur och det speglas också i vår code of conduct. Värderingarna är det viktigaste och det börjar med våra kunders framgång. Vi jobbar med business to business och den största delen är privata kunder. Långsiktiga relationer kan minska korruptionsriskerna och vi vill erbjuda den bästa lösningen för våra kunder och det innebär aldrig att fuska. Kunden är i centrum för oss och vi vill vinna den affären för att vi har det bästa erbjudandet.

Vår Code of Conduct är grunden för vårt arbete men ännu viktigare är utbildning. Idag faktiskt var utbildningarna uppe för granskning som en av de två granskningar vi gör per år av implementeringen av våra utbildningar. De skiljer sig åt i olika delar av världen men vi har också en koncernövergripande.

Vi tar det här på största allvar och är medvetna om att det är en stor och komplex fråga men de viktigaste delarna är:

1. Förebyggande arbete – där utgår vi från vår code of conduct.
2. Upptäcka oegentligheter – vi har väl fungerande rutiner där. Bland annat vår visselblåsarkanal som också var uppe för granskning idag. Här är också relationen mellan anställda och ledning väldigt viktig.
3. Hantering av avvikelser. Även här har vi väl fungerade rutiner.

Jag vill vara tydlig till alla aktieägare att korruption är någonting vi överhuvudtaget inte accepterar. Vi har nolltolerans och det här är ett arbete som ständigt pågår och aldrig slutar.

KPA Pension röstade för valberedningens och styrelsens samtliga förslag och rekommendationer.

Volvo Car

Fråga till vd i Volvo Cars

Vi brukar ställa frågor vid årsstämorna och fokuserar då på områden som vi ser som särskilt viktiga. I år har vi valt anti-korruption. Anledningen är att korruption av olika slag är förödande för samhället. Korruption undergräver demokratisk utveckling, äventyrar mänskliga rättigheter och minskar förtroendet både för företag och för samhället i stort. Ett företag har möjlighet att mot korruption och på så sätt både bygga förutsättningarna för en framgångsrik verksamhet och samtidigt vara med och bidra till en bättre värld.

Jag har en fråga om Volvo Cars arbete mot korruption. I årsredovisningen skriver ni att ni genomförde en anti-korruptionsriskbedömning av 18 utvalda verksamhetsenheter och funktioner förra året. Kan vd berätta mer om detta? Ni har även implementerat en uppdaterad riskbedömningsmetodik för korruptionsrisker. Vad handlar uppdateringarna om?

Svar från vd i Volvo Cars

Det är en del av uppförandekoden som är särskilt viktig för mig men för detaljer lämnar jag över till Helen, som är chefsjurist.

Svar från chefsjurist

Det stämmer att vi granskade 18 enheter förra året. Det var en tillverkningsenhet i ett land, flera försäljningskontor i regionen Asia Pacific och så även en special taskforce. Vi har använt oss av riskfaktorer, satt betyg och gjort intervjuer. Vi har även vidareutvecklat riskfaktorer som vi betygsätter. Vi har sett olika typer av riskexponeringar som vi använder framöver. Vi har inte hittat något stort fynd av korruption senaste åren.

KPA Pension röstade för valberedningens och styrelsens samtliga förslag och rekommendationer.

KPA Pension är det ledande pensionsbolaget inom kommunsektorn. Sedan starten 1922 har vi erbjudit våra kunder konkurrenskraftiga pensions- och försäkringslösningar. KPA Pension är också pensionsbolaget som tänker ett steg längre. Vi vill ge våra kunder en trygg pension i en hållbar värld och tar därför ett aktivt samhällsansvar.

KPA Pension har idag hand om pensionen åt två miljoner anställda och tidigare anställda inom kommun, region, kommunförbund och kommunala företag.

Vi ägs till 60 procent av Folksam och till 40 procent av Sveriges Kommuner och Regioner.